

Паритѣ

2. Силата на паритѣ.

Паритѣ сж сила! Но тази сила не лежи въ тѣхния материалъ. Отъ хартията на нашитѣ банкноти, отъ златото на монетитѣ не могатъ да се построятъ нито фабрики, нито машини, нито желѣзници, нито трактори. Само съ хартията, съ златото никой не може да живѣе. Ала отъ друга страна при днешното разпредѣление на труда, когато никой не може самъ да си изработи всичко, което му е потрѣбно — безъ пари нищо не е мислимо. Тѣхното значение лежи въ задачата, която изпълняватъ и въ услугата, която правятъ на стопанството.

За да познаемъ тази услуга на паритѣ, ще се повърнемъ пакъ къмъ историята. Ние видѣхме, че не изведнажъ се е стигнало до сегашната сила на паритѣ. Тя е плодъ на едно дълго развитие.

Вече казахме: паритѣ сж едно явление на размѣната на стокитѣ. Безъ размѣна — нѣма пари. Първоначалната форма на паритѣ е прѣката размѣна на стока срещу стока. Това значи, че едно лице, за да получи нѣкое желано благо (предметъ), трѣбва да притежава друго благо — и да дири да го размѣни за онова, което желае. Но за това пъкъ е необходимо и другото лице да желае да получи предлаганото благо. Тази мжнотия е отстранена отъ **косвената** размѣна. Размѣняме нашето благо първо срещу друго благо, което всѣки ще вземе съ удоволствие. Това благо изпълнява по този начинъ задача на едно общо **срѣдство за размѣна**. То става на пари.

Но паритѣ трѣбва да улесняватъ не само бързата обмѣна на богатата. Тѣ трѣбва сжщо да улесняватъ своя собственикъ, съ тѣхна помощъ да може да получава най-различни блага — и то въ всѣко количество, въ всѣко време, на едно произволно мѣсто, безъ огледъ на това, кога, кжде и колко пари е получилъ за своята стока.

Помощта на паритѣ не се изчерпва съ размѣната на богатата. Покриването на загуби, плащането на данъци, на глоби, на заеми и лихви не е размѣна. Ала и то изисква пари. Въ тия случаи паритѣ вършатъ услугата на **платежно срѣдство**.

Въ тази обща размѣнна и платежна сила, която даватъ на своя собственикъ, лежи мощта на паритѣ. Колкото повече ги има нѣкой, толкова по-голѣма е неговата покупателна и платежна